

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C222 – LEE33**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 11 mei 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het voorkomen van de verspreiding van wildziekten	3
Met redenen omklede moties	6
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de uitvoering van het decreet houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning van 3 april 2009	6
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ontsnipperingsstudies en de aanleg van ecoducten in Vlaanderen	8
Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de shadedossiers ingediend naar aanleiding van wildschade	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vergoedingen voor wildschade	11
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de nieuwe ETS-richtlijn en de uitbreiding naar andere broeikasgassen dan CO ₂	14
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het handhavingsbeleid inzake de grondverzetsregeling	16

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Interpellatie van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het voorkomen van de verspreiding van wildziekten

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, een tijd geleden schreef Dirk Draulans in Knack een reeks over de gevaren van de natuur. Hij legde de klemtoon op de gevaren van in het wild levende dieren voor de gezondheid van de mens.

Onder invloed van klimaatveranderingen, stijging van de temperatuur en groeiende mobiliteit van de burgers komen we steeds meer in aanraking met tropische ziekten. Denk maar aan malaria. Los van deze factoren kunnen ook onze inheemse wilde dieren – everzwijn, vos en muizen – voor gezondheidsproblemen zorgen door het overdragen van ziekten. Denk maar aan de ziekte van Lyme. Niet alleen de volksgezondheid kan in het gedrang komen, deze dieren kunnen ook flinke economische schade aanrichten. Denk maar aan de Q-koorts in Nederland.

Reeds meer dan tien Europese normeringen – richtlijnen, beschikkingen en verordeningen – zijn over deze problematiek uitgevaardigd, maar kregen in ons land nog geen toepassing. Het Arbitragehof duidde in een arrest van 1989 de Vlaamse minister van Milieu en Natuur aan als verantwoordelijke minister voor de opvolging en uitvoering van deze diverse Europese richtlijnen.

Ik heb van een Europees ambtenaar een overzicht gekregen van al die richtlijnen. Het gaat over ernstige zaken. Ik noem er een paar: aviaire influenza of vogelgriep, klassieke varkenspest, malaria, Afrikaanse varkenspest, de ziekte van Newcastle en de aanpak van zoönosen in het algemeen. Vlaanderen heeft daar tot nu toe niets mee gedaan.

Tijdens de voorbije maand maart vond er een sectoroverleg plaats met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), afdeling Natuurpunt, rond de problematiek. Door de ernst van de zaak, doordat de volksgezondheid in het gedrang komt en door ons nakende EU-voorzitterschap moeten we hier eens stil bij staan.

Minister, hoe wilt u deze problematiek in de toekomst aanpakken? Ik ga ervan uit dat er tot nu toe niets is gebeurd. Plant u een organisatie of structuur binnen of buiten het ANB?

Ik heb zelfs Vera Dua gebeld en gevraagd of zij hieromtrent vroeger niet op de vingers is getikt. Ik heb nog geen antwoord gekregen, maar ik vraag het nu aan u. Heeft Europa ons nog niet terechtgewezen?

Hoe zal de organisatie en uitrusting er uitzien? Een kader zonder middelen of personeel heeft natuurlijk geen zin. Welke werking gaat u opzetten? Welke financiering staat daartegenover? Welke begrotingskredieten kunnen hiervoor worden aangewend?

Wie is nu verantwoordelijk binnen uw administratie? Wat gebeurt er als er gevallen van wildziekten opduiken? Hoe wordt dat aangepakt binnen de huidige administratie? Zijn er contracten of afspraken met labo's en andere externe diensten om dat op te volgen? Er zal onderzoek en staalname nodig zijn.

Kunt u me een overzicht geven van de problemen die zich op dit vlak de voorbije 2 jaar voordeden?

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Voorzitter, minister, dames en heren, eerlijk gezegd moet ik zeggen dat ik momenteel weinig ondervind van de opwarming van de aarde, integendeel zelfs. Maar het is wel een feit dat steeds meer dierenziekten onze kant opkomen die veeartsen hier nooit zagen.

Volgens de directeur van Avia-GIS, een Kempense kmo die consultancyadvies levert over in Europa oprukkende wildziekten, spelen ook sociaal-economische veranderingen een rol. Ook het landschap verandert. Er komen gelukkig steeds meer bossen bij, die steeds van betere kwaliteit zijn. Daar komen wilde dieren naartoe. Volgens Herwig Leirs, hoogleraar dierkunde aan de UA, brengen ze ook hun ziekten mee. Zo moeten we volgens de professor beducht zijn voor onder meer de pestbacterie, die builenpest veroorzaakt. Ook het West-Nijlvirus moeten we in de gaten houden, en de koepokken komen weer vaker voor in Europa. Het aantal slachtoffers loopt op, net als de economische schade.

Minister, hoever staat het met het surveillancenetwerk dat ziekteverwekkers bij het wild in onze streken in kaart brengt? In Vlaanderen zouden volgens Stefan Roels, onderzoeker bij het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA), diverse groepen goed werk leveren, maar vaak zonder het van elkaar te weten. Welke maatregelen, minister, zult en kunt u nemen om ervoor te zorgen dat er niet langer langs elkaar heen wordt gewerkt en dat de meetresultaten centraal worden gebundeld en doorgemeld aan internationale surveillance-netwerken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben het met u eens dat deze problematiek moet worden aangepakt. Gelet op de aard en de omvang van de verschillende taken die met de aanpak van die ziekte bij de wilde dieren te maken hebben, is het voor mij duidelijk dat de door Europa opgelegde opvolging van deze materie de uitbouw vraagt van een nieuwe cel bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) ofwel van een nieuwe entiteit binnen de bevoegde Vlaamse administratie. Een dergelijke cel of eenheid dient belast te zijn met het uittekenen, coördineren, opvolgen en rapporteren aan de Europese Unie van monitoringprogramma's, bewakingsprogramma's en beheermaatregelen betreffende wildziekte-epidemiologie.

Mijn diensten, zowel het ANB als de afdeling Internationaal Milieubeleid, bereiden momenteel een oplijsting voor van alle verplichtingen uit de Europese regelgeving en van wat het Vlaamse Gewest dient te doen conform de geldende Europese normen. Die oplijsting zal aansluiten op een voorontwerp van decreet betreffende 'ziekten bij in het wild levende dieren', dat binnen de komende weken verwacht wordt. Ik zal op basis van de door mijn diensten aangeleverde informatie bepalen welke cel of entiteit het meest aangewezen is binnen de Vlaamse administratie om invulling te geven aan de verdere operationalisering van de wildziektebevoegdheden. Er wordt dus zeker werk van gemaakt.

De Europese Commissie heeft met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren nog geen vragen gesteld aan het Vlaamse Gewest. Dat neemt niet weg dat de Europese regelgeving zo snel mogelijk in Vlaamse regelgeving omgezet dient te worden en dat hieraan ook adequaat gewerkt wordt. Mijn diensten hebben daartoe een decretale basis voorbereid. Met dat decreet zal het Vlaamse Gewest over een rechtsgrond beschikken op basis waarvan de Europese verplichtingen uitgevoerd kunnen worden door middel van gerichte uitvoeringsbesluiten.

De Europese Commissie heeft in 2009 echter een verzoekschrift ingediend bij het Europees Hof van Justitie wegens het niet tijdig omzetten van de richtlijn 88 van 2006 betreffende veterinairerechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren. De richtlijn valt, met uitzondering van twee artikelen met betrekking tot wilde waterdieren, onder de bevoegdheid van de federale overheid. Hoewel laatijdig, heeft zij op 9 november 2009 een koninklijk besluit betreffende "veterinairerechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren" aangenomen. De Commissie heeft hierna haar verzoekschrift bij het Hof van Justitie ingetrokken. De elementen met betrekking tot wilde waterdieren zullen opgenomen worden in de globale uitvoering van de Europese verplichtingen met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren.

De eerste stap bij het uitbouwen van de bevoegdheden aangaande ziekten bij in het wild levende dieren is de uitbouw van een adequaat juridisch kader. Er bestaat momenteel geen rechtsgrond om op Vlaams niveau het nodige te kunnen doen met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren. De bestaande regelgeving op het gebied van natuurbehoud houdt geen rekening met deze problematiek omdat deze materie ab initio bij de redactie en de uitbouw van de natuurreglementering niet geacht werd een 'natuurbevoegdheid of -opdracht' te zijn. Gelet op de inhoud van de materie en het zeer eigene van de reglementering is het aangewezen dat in een nieuwe, aparte decretale rechtsgrond en uitvoeringsreglementering wordt voorzien, die toelaat dat het Vlaamse Gewest het nodige kan doen met betrekking tot het aanpakken van ziekten bij in het wild levende dieren. Een beslissing over zowel de meest adequate organisatiestructuur als over de financiering kan slechts genomen worden nadat gedetailleerde informatie met betrekking tot onze Europese verplichtingen en de hieruitvolgende noodzakelijke operationalisering voorhanden is. Pas op basis hiervan zal een onderbouwde inschatting kunnen worden gemaakt van de financiële implicaties voor de uitvoering van die regelgeving. In afwachting van een definitieve beslissing is het ANB de bevoegde entiteit om de problematiek van de wildziekten aan te pakken.

In afwachting van een duidelijke beslissing over de vraag of de uitbouw van een nieuwe cel binnen het ANB of van een nieuwe entiteit binnen de bevoegde Vlaamse administratie het meest aangewezen is, zijn er al enkele monitoringprojecten opgestart om tegemoet te komen aan enkele belangrijke Europese verplichtingen. In concreto werd in 2009 een contractuele samenwerking gestart met gespecialiseerde laboratoria voor de analyse van bloed- en weefselstalen van everzwijnen. Daarnaast bouwt het ANB een koerierdienst uit om kadavers in het kader van epidemiologische screening op het terrein op te halen en naar de aangewezen laboratoria te vervoeren. Zodra deze koerierdienst operationeel is, kunnen nieuwe bewakingsprogramma's worden opgestart, zoals onder meer een monitoring van het voorkomen en de prevalentie van de vossenlintworm bij vossen en bij knaagdieren.

Ik wil beklemtonen dat er zich de laatste 2 jaar geen acute problemen hebben voorgedaan in het Vlaamse Gewest met betrekking tot de wildziekteproblematiek. Desalniettemin heeft het ANB, om een eerste operationele invulling te geven aan de wildziektebevoegdheden, in 2009 een monitoring opgestart om na te gaan of en in welke mate wilde everzwijnen in Vlaanderen besmet zijn met de ziekte van Aujeszky, klassieke varkenspest en brucellose. Daartoe worden, in samenwerking met jagers en dierenartsen, stalen van geschoten wilde everzwijnen genomen voor epidemiologische analyse. Deze monitoring wordt in 2010 voortgezet.

Daarnaast is er een vlotte samenwerking met de federale overheid. Er is een passieve monitoring van de aviaire influenza bij in het wild levende vogels. Die monitoring wordt voortgezet. Indien een abnormale sterfte van in het wild levende vogels wordt vastgesteld, worden de kadavers opgehaald en gescreend.

We moeten nog een hele weg afleggen. Dit wordt effectief aangepakt. De acuutste problemen worden zeker gemonitord. Het klopt dat het om een heel pakket gaat. We zullen evenwel onze verantwoordelijkheid nemen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Ik dank de minister voor haar antwoord. Aangezien blijkbaar toch een en ander gebeurt, stelt ze me gedeeltelijk gerust. Er zijn ophijstingen en afspraken. Daarnaast heeft ze echter ook verklaard dat er nog heel wat werk aan de winkel is. Dit is niet allemaal in onze wetgeving opgenomen. Er moet een goede afstemming komen met de federale overheid en met de Europese regelgeving.

Ik denk dat deze problematiek soms wordt verwaarloosd. Gelukkig is er nog niets gebeurd. We hebben het hier echter over de volksgezondheid. Vorige week heeft de heer De Haes in verband met de vossenjacht een proces tegen minister Schauvliege aangespannen. Dit proces bevindt zich in dezelfde sfeer. Over de cijfers die hij aanhaalt of die door het Instituut voor

Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zijn gepubliceerd, valt te discussiëren. De problematiek is gedeeltelijk in het Waalse Gewest en in Vlaanderen aanwezig. Volgens mij moeten we hier op een gecoördineerde manier mee omgaan.

Minister, wanneer mogen we ons aan een voorontwerp verwachten? Wat zijn uw verwachtingen inzake de operationaliteit? Wanneer zal dit op het terrein op een geoliede manier kunnen gebeuren?

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Hoewel we niet moeten dramatiseren, lijkt dit me een terechte vraagstelling. Ik pleit ervoor de coördinatie aan ons eigen Agentschap voor Natuur en Bos toe te wijzen. Hiertoe zal wellicht een nieuwe cel moeten worden opgericht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dit vergt enige specialisatie. Indien we het ANB hiervoor bevoegd willen maken, zullen we binnen dit agentschap allicht een gespecialiseerde cel moeten oprichten.

Ik heb daarnet verklaard dat het voorontwerp binnen enkele weken klaar zal zijn. Ik weet dat die omschrijving enigszins rekbaar is. Ik wil me echter niet op een concrete datum vastpinnen. Het kan in elk geval vrij snel gaan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Peeters, door de heer Huybrechts, door mevrouw Rombouts en door de heer Callens werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de uitvoering van het decreet houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning van 3 april 2009

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, mijn vraag om uitleg heeft betrekking op het decreet van 3 april 2009, dat het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en de regeling van de grindwinning vervangt. Het decreet van 3 april 2009 voorziet in de mogelijkheid van projectgrindwinning.

In artikel 20sexies en septies van het nieuwe decreet staat expliciet vermeld dat een aantal uitvoeringsbesluiten nog moeten worden genomen. Dit heeft betrekking op de oprichting van het projectgrindwinningscomité en op de procedures en de uitvoeringsmodaliteiten. Het projectgrindwinningscomité zou op dit vlak een aantal voorstellen moeten doen. De toekomstige leden van het projectgrindwinningscomité hebben al een paar keer vergaderd. Ze hebben het onder meer gehad over de procedure en de uitvoeringsmodaliteiten om tot een effectieve projectgrindwinning te komen. Zolang het comité geen officieel orgaan is en niet officieel is opgericht, kunnen de leden niet echt ageren.

Op 8 oktober 2009 heb ik al een schriftelijke vraag over dit onderwerp ingediend. Ik heb toen om een stand van zaken in verband met de uitvoeringsmodaliteiten gevraagd. De minister heeft hierop geantwoord dat de Inspectie van Financiën op 31 juli 2009 een gunstig advies heeft uitgebracht. De minister heeft tevens verklaard dat ze de Vlaamse Regering om een

principiële goedkeuring zou vragen. Daarna zou de Raad van State om advies worden gevraagd.

Inmiddels weten we dat de Vlaamse Regering op 20 november 2009 een ontwerpbesluit heeft goedgekeurd. Daarop is bij de Raad van State advies ingewonnen. Dit advies is op 29 december 2009 aangekomen. Het is evenwel niet erg gunstig. Blijkbaar moeten nog heel wat problemen worden opgelost voor het projectgrindwinningscomité effectief kan worden opgericht.

Het decreet dateert van 3 april 2009. We zijn ondertussen ruim een jaar verder. De uitvoeringsbesluiten laten nog steeds op zich wachten. Ik wil hier nogmaals benadrukken dat er, zeker in het Limburgse, dringend nood is aan de oprichting van dit projectgrindwinningscomité en aan de uitvoering van artikel 20septies, dat de procedureregels en uitvoeringsmodaliteiten regelt.

Om die reden heeft mijn eerste vraag betrekking op het advies van de Raad van State. Indien ik het goed heb begrepen, is het advies van 29 december 2009 niet zo gunstig. Een volgende vraag was dan: binnen welke termijn voorziet u in de operationalisering van het projectgrindwinningscomité? Wanneer kunnen we effectief de vereiste uitvoeringsbesluiten houdende de procedureregels en modaliteiten inzake de projectvoorbereiding, -uitvoering en -opvolging door het comité verwachten?

Refererend aan de vorige vraagstelling, zegt u al onmiddellijk: “Kijk, het is waarschijnlijk weer binnen een aantal weken.” U wilt zich niet echt vastpinnen op dat aantal weken, maar eens te meer wil ik ervoor pleiten om wat spoed aan de dag te leggen, want we zijn al ruim een jaar na de goedkeuring van het decreet. Eens te meer vragen we dat we heel snel over de uitvoeringsbesluiten zouden kunnen beschikken.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Ik wil me graag aansluiten bij de vraagstelling. Vorig jaar hebben een aantal collega's het compromis dat werd gesloten tussen alle belanghebbenden, in een decreet kunnen gieten. We zijn heel benieuwd naar de vooruitgang in dit dossier dat zowel vanuit landschappelijk natuurbehoudoogpunt, vanuit landbouwoogpunt als economisch een belangrijk gegeven is in onze provincie.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, het advies van de Raad van State werd gegeven op 15 december van vorig jaar. De Raad van State stelt dat voor de artikelen 4 en 5 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geen rechtsgrond kan worden gevonden in het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning. Volgens de Raad van State moet, bij gebreke van een andersluidende bepaling, het projectgrindwinningscomité worden geacht een dienst te zijn van de Vlaamse Regering. Daaruit volgt dat het aan de Vlaamse Regering toekomt om in te staan voor de verdere werking, het materiële beheer en het financiële beheer van het projectcomité. De Vlaamse Regering moet volgens de Raad van State ook, indien nodig, personeel ter beschikking stellen van het projectcomité.

Mevrouw Peeters, omdat de decreetgever met de wijziging van het Grinddecreet in april 2009, waar u naar verwijst, klaarblijkelijk de bedoeling had om een grote autonomie te geven aan het projectgrindwinningscomité en dit comité niet als een dienst van Vlaamse Regering heeft opgericht, moet dit in het Grinddecreet verduidelijkt worden. Daartoe moet in het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur aan artikel 20sexies van het Grinddecreet worden toegevoegd dat het projectgrindwinningscomité rechtspersoonlijkheid heeft. Voorts worden de artikelen 4 en 5 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering in het ontwerp van decreet opgenomen. Het bedoelde ontwerp van decreet met diverse bepalingen over leefmilieu en natuur werd principieel goedgekeurd door

de Vlaamse Regering op 19 maart 2010 en werd voor advies aan de adviesraden bezorgd. Daarna moet nog advies aan de Raad van State worden gevraagd vooraleer het bij het Vlaams Parlement kan worden ingediend. Dus: zo goed als een exacte timing. Het gaat dus vooruit.

Het besluit tot oprichting van het projectgrindwinningscomité werd op 7 mei 2010 – ook een exacte timing – goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het projectgrindwinningscomité moet nu een voorstel indienen voor een uitvoeringsbesluit houdende de regels betreffende de procedure en de uitvoeringsmodaliteiten inzake het voorbereiden, het uitvoeren en het opvolgen van de projecten in het projectgrindwinningscomité. Vervolgens zal mijn administratie het voorstel juridisch en technisch onderzoeken. Daarna volgt de normale goedkeuringsprocedure met onder meer het advies van de Inspectie van Financiën, het akkoord van de minister van Begroting, de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, het advies van de Raad van State en de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering. Indien dat allemaal vlot loopt, zal dit tegen het najaar 2010 zijn. Wij doen dus met rasse schreden verder.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Minister, ik ben blij om te horen dat u hoopt dat dit in het najaar 2010 allemaal rond zal zijn.

Ik heb nog een klein vraagje. Betekent het feit dat het op 7 mei binnen de Vlaamse Regering werd behandeld dat er nu geen problemen meer worden verwacht met het projectgrindwinningscomité? Vorige keer was de Raad van State niet erg positief over het eerste besluit dat werd genomen, maar als ik het goed begrijp, verwacht men ter zake geen problemen meer.

Minister Joke Schauvliege: Omdat we technisch en legistiek corrigeren in het bestaande decreet, meen ik dat de basis aanwezig zal zijn tegen de tijd dat de volledige procedure rond zal zijn. We hebben ter zake legistiek advies ingewonnen en we menen dat we het op die manier kunnen opvangen en dat we tegelijk zo weinig mogelijk tijd verliezen, want onze bekommernis is ook dat het vooruit moet gaan, dat het legistiek en juridisch in orde moet zijn. Dat was de juiste aanpak. Het werd al behandeld door de Vlaamse Regering en tegen de tijd dat de volledige procedure doorlopen is, is dan ook decretaal de juridische onderbouw volledig in orde. Normaal gezien kan het op die manier lukken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ontsnipperingsstudies en de aanleg van ecodeucten in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over de ontsnipperingsstudies en de aanleg van ecodeucten, maar de echte aanleiding voor mijn vraag is de ontsnipperingsstudie voor het Zoniënwoud, die blijkbaar door het Agentschap Wegen en Verkeer werd opgesteld. Mijn vraag is eigenlijk: wat gaan we nu doen met die studie?

Het is een goede zaak dat ontsnippering wordt aangepakt, denken we maar aan het feit dat heel wat diersoorten en populaties moeilijk kunnen overleven, dat populaties te klein worden om zich degelijk voort te planten doordat de dieren elkaar niet meer kunnen bereiken, dat vele dieren worden doodgereden, enzovoort. Ik veronderstel dat iedereen het ermee eens is dat zeker voor grote fauna de ontsnippering op een degelijke manier moet worden tegengegaan.

Minister, wat gaan we nu doen met de ontsnipperingsstudie over het Zoniënwoud? Er zijn een aantal kleinere ontsnipperingswerken gepland. Gaat u ze dit jaar nog uitvoeren? Volgend jaar? Wat gaat u doen met de verschillende scenario's die worden voorgesteld voor het Zoniënwoud? Er is sprake van ecoducten. In de voorbije jaren is die term ingeburgerd in Vlaanderen. Er wordt wel degelijk aan gewerkt. Gaan we dat in de buurt van het Zoniënwoud ook doen? Zijn er nog ontsnipperingsstudies in de maak voor Vlaanderen? Welke ecoducten zijn of worden gepland buiten het Zoniënwoud? Wat is uw visie over de aanpak van de ontsnippering in Vlaanderen en de eventuele aanleg van ecoducten?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik sluit me aan bij de vraag. Ik ben ervan overtuigd dat ecoducten op sommige plaatsen een positieve impact kunnen hebben. Ik moet echter vaststellen dat de keuze van de plaats niet altijd even weloverwogen is.

Wordt er bij de aanleg van een ecoduct een studie gemaakt over de impact op het omliggende gebied? Wordt onderzocht welke flankerende maatregelen nodig zijn om het ecoduct te laten werken? Soms vraagt men een beetje cynisch of er geen wegwijzers nodig zijn om de dieren de weg te tonen, maar soms zijn er wel extra maatregelen nodig om het ecoduct te laten werken. Kunt u ervoor zorgen dat dat in de toekomst zeker mee wordt onderzocht?

Een ecoduct kost vrij veel. We spreken hier over meer dan 10 miljoen euro. Dat is een zware investering. Is er nog een budget apart voor de eventuele flankerende maatregelen? Waar moeten die middelen eventueel vandaan komen?

De heer Bart Martens: De vraagstelling is zeker correct, en ook de nuances die mevrouw Rombouts aanbrengt.

De uitvoering van enkele mooie plannen die al lang klaar zijn, blijft haperen. We hebben plannen voor een ecovallei aan de Mechelse Heide in Maasmechelen. Men zou de natuur daar onder de weginfrastructuur brengen door de autosnelweg letterlijk op stelten te zetten, en zo het versnipperde natuurgebied weer één maken. De ecoducten langs de hst-verbinding naar Nederland hebben heel lang op zich laten wachten, ook al stonden ze als voorwaarde in de stedenbouwkundige vergunning van de NMBS om de hst-verbinding aan te leggen. Aan het ecoduct in Hoogstraten is men volop bezig, mevrouw Rombouts. In Schoten echter moet men nog beginnen. Ik vind het merkwaardig dat het infrastructuurwerk zelf er al jaren ligt en dat men met de ecoducten die als milderende maatregel werden opgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften, zo lang talmt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: In de vorige legislatuur heb ik zeer duidelijk de boodschap gekregen dat ik hier geen lokale dossiers moest aanhalen. Ik zwijg daar dus in alle talen over. Bij mijn vraagstelling zit dat ecoduct in Hoogstraten natuurlijk wel in mijn achterhoofd.

Ik heb moeten vaststellen dat meerdere instanties, ook vanuit de natuur, ervan overtuigd zijn dat het ecoduct daar niet op zijn plaats ligt en dat het niet werkt. Er zijn extra maatregelen nodig om het te doen werken. Zoiets vind ik zeer spijtig, zeker als het om een bedrag van 10 miljoen euro gaat. Ik ga de discussies uit het verleden daarover niet opnieuw voeren, maar iedereen is het daarover eens.

De heer Bart Martens: Iedereen zal het er ook over eens zijn, mevrouw Rombouts, dat er door de aanleg van de hst een bijkomende versnippering heeft plaatsgevonden.

Mevrouw Tinne Rombouts: Daar heeft niemand uitspraken over gedaan. Ik heb gezegd dat ik de discussie niet opnieuw wil voeren.

De heer Bart Martens: Ik wil toch aan de minister vragen of er geen soort meerjaren-investeringsplan moet komen voor de ontsnipperende maatregelen zoals ecoducten om de plannen binnen een redelijke termijn te doen uitvoeren.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, u hebt mij onderbroken. Het enige wat ik wilde aanhalen, is mijn vraag naar de impactstudie. Misschien kan dat ook invloed hebben op de uitvoering van het ecoduct. Ik hoop dat dat in de toekomst in het begin gebeurt, en niet op het einde.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, momenteel zijn er geen nieuwe ontsnipperingsstudies in de maak of gepland voor bos- en andere groene gebieden in Vlaanderen. Wel werden de afgelopen jaren – de heer Sanctorum verwees ernaar – verschillende ontsnipperingsstudies opgemaakt, zowel voor wegen als voor waterlopen. De hierin verzamelde informatie is nog steeds actueel genoeg om bruikbaar te zijn bij toekomstige ontsnipperingsprojecten. In het kader van de MER-procedure worden bij wegeaanleg – vooral bij missing links – wel een ecoduct of andere belangrijke faunaverbindingen voorgesteld. Op die manier zijn er dus wel regelmatig nieuwe studies. Bij nieuwe infrastructuur komt dit wel aan bod.

In Vlaanderen wordt in 2011 de aanleg van een tweede ecoduct, van 35 meter, over de N25 in Blanden gepland. Deze gewestweg loopt dwars door het Meerdaalwoud. Dit ecoduct past in de afronding van het protocol rond de ontsnippering van het Meerdaalwoud. (*Opmerkingen*)

In 2013 zal een ecoduct gebouwd worden over de E34 ter hoogte van Postel. Die is 60 meter. Dit is een grensoverschrijdend project om het Nederlands-Vlaamse grensgebied E34/A67 te ontsnipperen. De financiering gebeurt voor 50 percent vanuit Nederland en voor 50 percent door Vlaanderen. Het Agentschap Wegen en Verkeer, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie nemen samen de verantwoordelijkheid.

Tot slot is begin 2010 een plan-MER opgestart die de mogelijkheden, de effecten en de impact onderzoekt van de aanleg van een ecovallei in het Nationaal Park Hoge Kempen als sluitstuk voor de ontsnippering van de E314, Genk-Maasmechelen. Door deze ontsnipperingsmaatregel wordt zowel een droge als een natte verbinding tussen natuurgebieden aan weerszijden van de E314 hersteld. Dit project past in de afronding van het protocol rond de ontsnippering van het Nationaal Park Hoge Kempen.

Niet alleen ecoducten zijn verbindingen voor grote fauna. Ook andere constructies kunnen die rol vervullen, bijvoorbeeld in de Noord-Zuid-Kempen tussen Kasterlee en Geel de geplande tunnel door de Hoge Mouw en het viaduct over de vallei van de Nete. Voor een verdere aanpak en een keuze van scenario binnen de ontsnipperingsstudie van het Zoniënwoud zal ik in overleg met de minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken een samenwerkingsovereenkomst afsluiten om concrete afspraken te maken over tijdsplanning en financiering. Op ambtelijk niveau lopen momenteel al voorbereidende besprekingen voor de opmaak van deze overeenkomst. Dit zou nog voor het jaareinde moeten leiden tot concrete werkafspraken en taakverdeling, zodat afhankelijk van de beschikbaarheid van de budgetten de nodige uitvoeringsdossiers kunnen worden opgestart.

Voor de kleinere ontsnipperingsprojecten zal gebruik worden gemaakt van een budget dat jaarlijks bij AWV Vlaams-Brabant beschikbaar is voor dergelijke investeringen. Hiervoor is ook al overleg gepland. Voor de kleine ingrepen op secundaire wegen in beheer bij het ANB zal de beheerregio Groenendaal eveneens gebruik maken van haar reguliere middelen om die nog dit jaar te realiseren. De grotere projecten hebben inderdaad enorme budgettaire consequenties. We moeten dat gefaseerd aanpakken.

Voorzitter, voor het Zoniënwoud wordt in het plan van aanpak een soort fasering afgesproken. Mijns inziens is dat de manier waarop het moet gebeuren. Er moeten prioriteiten worden vastgelegd, vandaar de planning 2011-2013.

Mevrouw Rombouts, bij de ontsnipperingsstudie is de hele omgeving meegerekend. Dat gaat zo bij een MER. Het is niet zo dat een ecoduct ergens lukraak wordt ingeplant. We bekijken het volledige plaatje. Als er lokale problemen zijn, zijn die bekend en wordt daar zo veel

mogelijk rekening mee gehouden. Een ecoduct moet efficiënt werken. Het heeft geen zin om zo'n investering te doen als er twijfels bestaan over de efficiënte werking. Ik ga ervan uit dat de ontsnipperingsstudies degelijk zijn, en dat de voorgestelde maatregelen effectief kunnen en zullen zijn.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik dank u voor uw duidelijk antwoord, minister. Als ik het goed begrijp, zijn er heel wat minder ontsnipperingsprojecten dan ontsnipperingsstudies. Misschien moeten we nog een tandje bij steken. Ik dacht dat er meer projecten waren.

Zullen alle kleinere ontsnipperingsmaatregelen voor het Zoniënwoud worden uitgevoerd? Of maakt men een selectie?

Minister Joke Schauvliege: Het hele pakket zal worden uitgevoerd. Dat zal gefaseerd gebeuren. Het reguliere budget dat AWW zal besteden, zal wellicht niet voldoende zijn om alles dit jaar nog snel snel te realiseren.

De heer Hermes Sanctorum: De kleine ontsnipperingswerken vallen dus buiten de samenwerkingsovereenkomst?

Minister Joke Schauvliege: Inderdaad.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik dank u voor uw antwoord, minister.

Ik geloof dat de ontsnipperingsstudies rekening houden met de ruime omgeving. In specifieke natuurgebieden zijn er mogelijk rechtstreekse contacten met de terreinbeheerder of met verenigingen. In landbouwgebieden wordt de sector momenteel minder of niet betrokken wat de impact betreft.

Ik vroeg naar de bijkomende ingrepen. Er moet bijvoorbeeld ergens aan bosrand- of perceelsrandbeheer worden gedaan of er moeten hagen worden aangeplant om de stapelementen naar het ecoduct te creëren. Dat zijn de 'wegwijzers' waar ik het daarnet al over had. Die heeft men nodig om een ecoduct te laten werken. Daar bestaan momenteel geen specifieke ondersteuning voor. Daarom vraag ik u om dit op te nemen in de ontsnipperingsstudies. Het is een cruciaal element om uit te maken of een ecoduct nut heeft of niet op die locatie.

De heer Hermes Sanctorum: Ik volg mevrouw Rombouts. Ik veronderstel dat u het hebt over 'niet-kwetsbare' omheiningen en dergelijke. Ik stel me zo voor dat dat binnen het totale budget nogal meevalt.

Mevrouw Tinne Rombouts: Momenteel is er geen budget voor.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Men verzekert me dat er bij de opmaak van een budget voor een ecoduct rekening wordt gehouden met de afrasteringen en de aanleg van speciale hagen. Die kosten worden dus mee opgenomen in het totale kostenplaatje. Misschien stroomt dat niet door bij het sluiten van beheersovereenkomsten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de schadedossiers ingediend naar aanleiding van wildschade

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vergoedingen voor wildschade

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Sinds vele jaren klaagt de landbouwsector erover dat ganzen enorme schade berokkenen aan hun gewassen en hun grasweiden. In de Oostkustpolders en in de omgeving van De Blankaart overwinteren elk jaar duizenden ganzen, waardoor dit gebied ieder jaar opnieuw wordt geconfronteerd met heel veel schade. Het ganzenprobleem begint onbeheersbare proporties aan te nemen, vooral door een gebrek aan een geïntegreerd beheer.

Vroeger konden land- en tuinbouwers enkel een vergoeding krijgen door naar de vrederechter te stappen. Nu kunnen ze dat door een eenvoudige administratieve procedure, conform het Wildschadebesluit. Voor veelvoudig optredende schade bestaat een collectieve procedure en voor het geval dat de schadelijder niet akkoord gaat met bijvoorbeeld de raming van de schade bestaat er zelfs een beroepsprocedure.

Maar nu worden we opnieuw geconfronteerd met problemen. Diverse schadedossiers worden onontvankelijk verklaard door administratieve verplichtingen waarvan de schadelijders niet of onvoldoende op de hoogte worden gebracht. Zo moet de aanvraag bijvoorbeeld binnen de 5 werkdagen aangetekend of per fax gebeuren nadat de schadelijder de wildschade heeft vastgesteld. De betrokkenen zijn hiervan niet op de hoogte. Onbruikbare foto's, ontbrekende of onduidelijke stukken worden gebruikt om dossiers onontvankelijk te verklaren. Schadelijders willen rechtvaardig behandeld worden en vooral gesteund worden door de betrokken diensten in de opmaak van hun schadedossier.

Minister, hoeveel dossiers werden er al ingediend? Bent u op de hoogte van de diverse problemen over de indiening van het schadedossier en bent u bereid hieraan iets te doen? Hoe kunt u de schadelijders beter inlichten over de manier waarop een aanvraag moet worden ingediend? Of is er een versoepeling mogelijk van het uitvoeringsbesluit? Hoeveel is gedurende het in werking treden van het Wildschadebesluit in totaal al uitbetaald aan wildschade? Als het mogelijk is, had ik graag de cijfers per jaar en per provincie. Is er een dataverzameling van de getroffen gewassen per streek of per provincie?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik dank de heer Callens voor zijn belangstelling voor de opvolging van het decreet dat we in de vorige legislatuur hebben ingediend. Hij heeft het correct gesitueerd en ik kan mijn inleiding heel kort samenvatten. We hebben in de vorige legislatuur een voorstel ingediend om artikel 25 van het Jachtdecreet te wijzigen en op een eenvoudigere manier een schadevergoedingssysteem te laten regelen. De ontwerpbesluiten hebben wel een tijdje op zich laten wachten, maar uiteindelijk zijn die ook goedgekeurd. De essentiële bedoeling was een eenvoudigere regeling waarbij vooral ambtelijk zou worden gewerkt en dat er kon worden afgestapt van een moeilikere en soms duurdere procedure voor de vrederechter ten gevolge van de advocaatkosten. Ondertussen krijgen we wel wat signalen uit het werkveld dat niet alles optimaal verloopt.

Zijn er veel aanvragen? Worden er veel schadeclaims geweigerd? Zijn er al beroepsprocedures ingesteld? Zo ja, met welk gevolg? Wordt de bewijslast inderdaad bij de indieners van de schadeclaims gelegd? Kan dit op een eenvoudige manier? Is de nieuwe regeling afdoende bekend en bekendgemaakt? Welke initiatieven kunt u eventueel nog plannen om de regeling nog beter bekend te maken? Hoe evalueert u de werking van de nieuwe regeling? Wordt de vooropgezette vereenvoudiging bereikt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat betreft het aantal ingediende dossiers voor alle vormen van schade voorzien in het Wildschadebesluit, kan ik u meedelen dat dit er in West-Vlaanderen 58 zijn, waarvan 20 niet ontvankelijke. In Oost-Vlaanderen bedraagt het aantal 15, waarvan 6 onontvankelijk; in Antwerpen zijn er tot op heden geen ingediende dossiers en in Vlaams-Brabant gaat het om 6 dossier waarvan er 3 onontvankelijk zijn. In Limburg ten slotte bedraagt het aantal ingediende dossiers 22, waarvan 12 niet ontvankelijk zijn.

Als een dossier niet ontvankelijk wordt verklaard, bestaat de mogelijkheid om een procedure te starten bij de Raad van State. Als de schadelijder niet akkoord gaat met de beslissing over uitbetaling – bijvoorbeeld omdat er niets of te weinig betaald wordt – dan bestaat de mogelijkheid om een beroep in te stellen bij de minister. Het artikel 14 van het Wildschadebesluit van 3 juli 2009 bepaalt dat met betrekking tot de vergoeding voor wildschade de schadelijder beroep kan instellen bij de minister, in de vorm van een aangetekende brief. Er is momenteel één dossier uit de provincie Limburg in beroep bij mij.

Hoewel het Wildschadebesluit erin voorziet om procedures bij de rechtbank te vermijden, zijn er in West-Vlaanderen twee landbouwers die een procedure bij de rechtbank aangespannen hebben nadat hun dossier niet ontvankelijk verklaard werd. Er is daar nog geen uitspraak over.

Er is in het Wildschadebesluit in voorzien dat de bewijslast bij de indiener van de schadeclaim wordt gelegd. Een groot aandeel van de momenteel ingediende dossiers heeft betrekking op schade door ganzen. In de praktijk kan dat bij schade door ganzen eenvoudig zijn als de melding ervan snel na de vaststelling gebeurt, zoals het besluit ook vraagt. Mijn diensten komen dan binnen de 10 dagen op het terrein en vinden dan normaal nog sporen van de daders. Zeker bij winterganzen stelt het heel weinig problemen. Er is meestal zonder terreinbezoek al geweten dat er ganzen aanwezig zijn. Ook in het geval van schade door bevers stellen zich geen problemen. Met de toenemende ervaring van mijn diensten met schade door verschillende soorten zal duidelijk worden of de hier aangehaalde eenvoudige gang van zaken meer algemeen geldig is.

Zowel het departement Landbouw als mijn eigen diensten hebben gezorgd voor communicatie over het Wildschadebesluit. Specifiek voor mijn diensten loopt een informatie- en communicatiecampagne, onder andere via de website www.natuurenbos.be van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Op die webstek staat een toelichting bij het Wildschadebesluit. De schadelijder kan ook een aanvraagformulier voor schadevergoeding downloaden. Op de website zal het ANB op termijn ook informatie met mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen of te beperken ter beschikking stellen. Verder engageert het ANB zich om, op vraag van specifieke doelgroepen, informatiesessies te geven. Men komt dus ter plaatse om uitleg te geven.

Het Wildschadebesluit is van kracht sinds 1 september 2009. Artikel 16 van het besluit bepaalt dat er jaarlijks een verslag wordt opgemaakt, dat ook voor advies wordt voorgelegd aan zowel de Minaraad als de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij of de SALV. Dat verslag wordt ook aan de Vlaamse Regering overgemaakt. In die verslaggeving zit ook een evaluatie vervat en worden ook eventuele beleidsvoorstellen geformuleerd. Dat is uitdrukkelijk zo opgenomen.

Sinds het begin van de uitvoering van het besluit constateren we inderdaad een aantal problemen. Voor een gedegen evaluatie is het nog te vroeg. In het najaar zullen er een eerste verslaggeving en evaluatie van het Wildschadebesluit plaatsvinden. Een evaluatie van problemen specifiek met betrekking tot de ganzenproblematiek is momenteel bij mijn diensten in voorbereiding en volgens de planning zal die afgerond zijn na de evaluatie van het Wildschadebesluit, na één jaar werking dus. Aspecten die hierbij aan bod zullen komen, zijn de budgettaire weerslag, de personeelsimpact en de ervaren procedureproblemen bij het toepassen van de regels voorgeschreven in het besluit.

Er zijn uitbetalingen gebeurd voor acht shadedossiers met betrekking tot de das in Limburg. In het merendeel van de dossiers moet de feitelijke schade nog worden geëvalueerd en dat kan pas onmiddellijk voorafgaand aan of op het ogenblik dat de gewassen worden geoogst. De bedragen liggen dus nog niet vast.

Ten slotte geef ik nog de gewassen die getroffen zijn door ganzenschade uitgesplitst per provincie. In West-Vlaanderen zijn de getroffen gewassen in de eerste en tweede plaats zo

goed als gelijk verdeeld over wintergranen – wintertarwe en -gerst – en raaigras – zowel Italiaans als Engels. Op de derde plaats komen graslanden: tijdelijk en blijvend grasland. De andere gewassen zijn spelt, triticale en grasklaver, maar dat is beperkter. In Oost-Vlaanderen gaat het om aardappelen, grasland, graszaadteelt en wintertarwe. In Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg zijn er tot op heden geen ganzenschadedossiers.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Ik ben verheugd dat u erkent dat er effectief problemen zijn en dat u aankondigt dat u met de landbouwersorganisaties zult praten om die op te lossen. Als we horen dat nagenoeg de helft van die dossiers onontvankelijk wordt verklaard, dan is er wel iets fout. Dat kan niet anders. Ik hoop dat u het probleem oplost zodat we hierover in de komende maanden of jaren geen vragen meer moeten stellen.

De heer Jos De Meyer: Ik dank de minister voor haar engagement om deze problematiek verder op te volgen. Als we in het najaar het verslag over de werking hebben, zullen we alles nog meer te gronde kunnen beoordelen.

In een aantal situaties wordt de eerste verantwoordelijkheid om wildschade te vermijden bij de jacht gelegd. Ik wijs erop dat het, in een samenleving die bijzonder sceptisch staat ten aanzien van de jacht, niet altijd evident is dat jagers op de meest efficiënte wijze de schade voorkomen. Dat spanningsveld is in de samenleving aanwezig.

Een van de problemen – maar dat zullen we in de loop van de volgende maanden verder uitklaren – is dat er een spanningsveld is tussen de interpretaties van schadelijders en die van de administratie. Mogelijk moeten we hier zoeken naar meer transparante formules die zowel voor de schadelijders als voor de schaderamers minder aanleiding geven tot discussie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de nieuwe ETS-richtlijn en de uitbreiding naar andere broeikasgassen dan CO₂

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, er is een nieuwe gecoördineerde ETS-richtlijn en ik wil het graag meer specifiek over artikel 9bis hebben. Dat is een interessant artikel omdat het de emissiehandel voor CO₂ uitbreidt naar andere broeikasgassen. Er staat letterlijk dat de bevoegde autoriteit voor die installaties die andere broeikasgassen dan CO₂ uitstoten, een kleinere hoeveelheid emissies kan opgeven, overeenkomstig het emissiereductiepotentieel van die installaties. Zoals tijdens discussies over het klimaat steeds het geval is, spelen de gewesten een belangrijke rol. De gewesten spelen een belangrijke rol in de Nationale Klimaatcommissie. Indien de gewesten artikel 9bis willen toepassen, moeten ze voorstellen hoeveel rechten ze willen rapporteren.

Dit heeft natuurlijk een impact op de ETS en op de non-ETS. Volgens mij moet de overheid vooral mikken op winst op het vlak van gebouwen, verwarming en transport. Dat zijn heel moeilijke sectoren. Het lijkt me nuttig de uitstoot van andere broeikasgassen dan CO₂ in de emissiehandel te introduceren. Dit betekent dat ze in het ETS-systeem terecht komen.

Minister, heeft het Vlaamse Gewest de Nationale Klimaatcommissie een voorstel voorgelegd met betrekking tot het gebruik van artikel 9bis? Wat zal de impact op de non-ETS-doelstellingen zijn? Is hierover overleg gepleegd met de bedrijven? Ik denk dan aan grote bedrijven als BASF, dat onder meer veel lachgas produceert. Federaal minister van Klimaat Magnette heeft verklaard dat de milieu-integriteit moet worden bewaakt. Hoewel ik veronderstel dat u het hiermee eens bent, stel ik toch maar eens de vraag.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, artikel 9bis van de herziene richtlijn betreffende de emissiehandel stelt dat exploitanten die door de uitbreiding van het toepassingsgebied vanaf 2013 worden gevat, hierover terdege onderbouwde en onafhankelijk geverifieerde emissiegegevens moeten aanleveren. De emissies die moeten worden gerapporteerd, hebben in het Vlaamse Gewest enkel betrekking op de emissie van CO₂ en van lachgas. Andere broeikasgassen in het Vlaamse Gewest vallen niet onder deze uitbreiding. Vervolgens moeten deze gegevens, indien ze voldoende worden gestaafd, tegen uiterlijk 30 juni 2010 aan de Europese Commissie worden genotificeerd.

Artikel 9bis stelt verder dat de lidstaten voor installaties die andere broeikasgassen dan CO₂ uitstoten, overeenkomstig het emissiereductiepotentieel van deze installaties, een kleinere hoeveelheid emissies kunnen opgeven.

In het Vlaamse Gewest is artikel 9bis aan de hand van de aanpassing van 4 september 2009 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de verhandelbare emissierechten in Vlaamse regelgeving omgezet. Volgens dit aangepast besluit moeten de exploitanten die door de uitbreiding van het toepassingsgebied zijn gevat, aan het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen (VBBV) rapporteren. Het VBBV verifieert vervolgens de gerapporteerde gegevens en brengt hierover verslag uit aan mijn administratie. De mogelijkheid voor andere broeikasgassen dan CO₂ een lagere hoeveelheid te rapporteren, is eveneens in de aanpassing van het besluit opgenomen. Mijn administratie onderzoekt momenteel de gegevens die de exploitanten hebben gerapporteerd.

Het Vlaamse Gewest heeft de Nationale Klimaatcommissie tot op heden nog geen voorstel voorgelegd in verband met het notificeren van emissies aan de Europese Commissie in het kader van artikel 9bis. Naar aanleiding van de uitbreiding van het toepassingsgebied van het Europees systeem voor verhandelbare emissierechten, het zogenaamde 'EU ETS', zal de totale hoeveelheid emissierechten die onder het EU ETS vallen naar boven worden aangepast. Het is de bedoeling door middel van deze aanpassing rekening te houden met de uitbreiding.

Daarnaast vallen diezelfde activiteiten en broeikasgassen niet langer onder het toepassingsgebied van de non-ETS. Dit heeft tot gevolg dat de non-ETS-emissieruimte van de lidstaat in kwestie moet worden aangepast. Ditmaal betreft het uiteraard een aanpassing naar beneden. Het gaat hier eigenlijk om communicerende vaten. De opwaartse aanpassing van het EU ETS-plafond en de neerwaartse aanpassing van de non-ETS-doelstellingen zullen gebeuren op basis van de gegevens die de lidstaten in toepassing van artikel 9bis van de herziene richtlijn rapporteren.

De aan de Europese Commissie gerapporteerde gegevens zullen eerst voor het jaar 2010 worden genormaliseerd. Vervolgens zal op deze cijfers een jaarlijkse lineaire reductiefactor van 1,74 procent worden toegepast. Zo bekomen we voor elk jaar in de periode 2013-2020 een hoeveelheid die bij het EU ETS-plafond moet worden opgeteld en van de jaarlijkse non-ETS-emissieruimte van de lidstaat moet worden afgetrokken. Op deze manier blijven EU ETS en non-ETS communicerende vaten. Wat er bij EU ETS bij komt, zal bij non-ETS worden afgetrokken.

Eind januari heeft mijn administratie die bedrijven die door de uitbreiding van het toepassingsgebied worden gevat, tijdens een infonamiddag geïnformeerd over de manier waarop artikel 9bis in het Vlaamse Gewest is omgezet. Tijdens deze infonamiddag is uitgebreid aan bod gekomen hoe de bedrijven moeten rapporteren en in welk kader de rapportering verloopt.

Ik deel uiteraard de mening van minister Magnette dat de milieu-integriteit moet worden bewaakt. De notificatie van emissies aan de Europese Commissie in het kader van artikel 9bis zal de milieu-integriteit echter op geen enkele wijze in het gedrang brengen. Het gaat hier immers om communicerende vaten. De emissies die aan de Europese Commissie worden

genotificeerd, zullen na enkele aanpassingen bij het Europees plafond voor de emissiehandel in de periode 2013-2020 worden bijgeteld. Eenzelfde hoeveelheid zal evenwel van de nationale non-ETS-plafonds worden afgetrokken.

De verwerking van de gegevens is nog aan de gang. Ik hoop dit zo snel mogelijk af te ronden. Om die reden kan ik die gegevens nu nog niet meedelen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Indien ik het goed heb begrepen, is er nog geen duidelijkheid over de procentuele aanpassingen. Daar zullen we nog even op wachten.

Minister, staat u achter de verschuiving? Het is mogelijk een afwijking op artikel 9bis te vragen. Dit betekent dat we niet verplicht zijn dit in het emissiehandelssysteem te schuiven. Staan de gewesten hier achter?

Blijkbaar gaat het enkel om lachgas. Ik dacht eigenlijk dat het over meer ging. Ik denk dan onder meer aan de gefluoreerde verbindingen. Misschien is dit voor Vlaanderen minder relevant.

Minister Joke Schauvliege: Het gaat enkel om lachgas. Het officieel standpunt van alle gewesten kan ik hier natuurlijk niet weergeven. Het Vlaamse Gewest staat in elk geval achter het idee van de communicerende vaten.

De heer Hermes Sanctorum: Dit betekent dat het naar het emissiehandelssysteem wordt verschoven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het handhavingsbeleid inzake de grondverzetsregeling

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, op 1 april 2004 is de grondverzetsregeling in werking getreden. Deze regelgeving moet voorkomen dat uitgegraven verontreinigde bodem, bijvoorbeeld van bouw- of wegenwerken, elders wordt gedumpt. Hierdoor zou een bodemverontreiniging immers kunnen worden verspreid.

De grondverzetsregeling voorziet in een heel aantal stappen. Desondanks zijn er blijkbaar nog heel wat lekken. Een gebrek aan voldoende controle maakt het mogelijk verontreinigde grond af te voeren. Deze opmerking is eind 2009 op het Vlaams Bodemcongres van de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (FEBEM) gemaakt. Volgens de aanwezigen bestaat in Nederland een degelijk handhavingsbeleid inzake het grondverzet.

In Vlaanderen is de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op het grondverzet. Blijkbaar neemt de OVAM deze taak niet waar. In haar antwoord op een schriftelijke vraag die de minister als Vlaams volksvertegenwoordiger heeft gesteld, heeft toenmalig minister Crevits geantwoord dat de OVAM enkel optreedt indien overtredingen worden gemeld.

Aangezien op het grondverzet geen controles worden uitgevoerd en een handhavingsbeleid inzake het grondverzet ontbreekt, is het mogelijk dat de grondverzetsregeling niet altijd even ernstig wordt genomen. Volgens mensen die aan het Vlaams Bodemcongres hebben deelgenomen, leidt het onvoldoende aanmanen tot onderzoeksplicht eveneens tot misbruiken.

Minister, in welke mate zijn er volgens u lekken in de grondverzetsregeling? Heeft de OVAM hierop in het verleden voldoende controle uitgeoefend? In Nederland bestaat een duidelijk

handhavingsbeleid inzake het grondverzet. In hoeverre kan in Vlaanderen eveneens een dergelijk handhavingsbeleid worden gevoerd? Er is tevens een probleem met de onderzoeksplicht. Zult u initiatieven nemen om meer aandacht aan de onderzoeksplicht te besteden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, binnen de grondverzetsregeling zijn de erkende bodembeheerorganisaties in eerste instantie verantwoordelijk voor de opvolging van de grondstromen. Door bodembeherrapporten af te leveren, attesteren ze de traceerbaarheid en het correct gebruik van de uitgegraven bodem.

Indien de OVAM van overtredingen met betrekking tot het gebruik van de uitgegraven bodem op de hoogte wordt gebracht, gaat de OVAM over tot een administratief onderzoek. Dit onderzoek wordt in nauw overleg gevoerd met de milieudienst van de gemeente waar de overtreding heeft plaatsgevonden.

Indien nodig gaat de OVAM bij de erkende bodembeheerorganisaties na of de betrokken grondwerken bij hen bekend zijn. Indien uit de gegevens van de bodembeheerorganisaties blijkt dat voor de uitvoering van de gemelde werken de nodige documenten zijn aangevraagd en afgeleverd, wordt geen overtreding vastgesteld. Indien de werken niet bij de bodembeheerorganisaties bekend zijn en een overtreding wordt vastgesteld, wordt het dossier voor verder vervolg aan de milieudienst van de betrokken gemeente overgemaakt. De OVAM baseert zich hiervoor op artikel 4, ten vierde van het Afvalstoffendecreet. Dit decreet bepaalt dat uitgegraven bodem die niet volgens de bepalingen van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO) wordt gebruikt, als een afvalstof moet worden beschouwd. De gemeentelijke milieudienst kan dan verder optreden in het kader van de eigen bevoegdheid voor het toezicht op achtergelaten afvalstoffen. Indien nodig zal de OVAM de gemeentelijke diensten in het vervolgtraject ondersteunen.

Naast de opvolging van meldingen en klachten, heeft de OVAM in 2009 haar medewerking verleend aan de opleiding binnen de politiezones van Mechelen en Brugge en aan een door de politiezone Klein-Brabant georganiseerde transportcontrole. In 2010 heeft de OVAM al meegewerkt aan een opleiding voor de politiezone Kortrijk en aan vier transportcontroles, meer bepaald aan een controle in Gent, een controle in Turnhout en twee controles in Antwerpen.

In het licht van de aanpak van overtredingen onderzoekt de inspectie van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) samen met provincies, gemeenten, de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) en de waterschappen meldingen over mogelijke wantoestanden bij grondwerken en bodemsaneringswerken. Indien nodig treedt de inspectie op. Bij het Toezichtloket Bodem van de inspectie van het VROM en van de IVW lopen jaarlijks ruim 300 meldingen binnen over mogelijke wantoestanden bij bodemwerkzaamheden. De inspectie van het VROM vervult een regierol in de ketenhandhaving inzake het bodembeheer. Het toezicht op en de handhaving van bodemwerkzaamheden gebeurt voornamelijk op gemeentelijk niveau. De aanpak van illegale grondtransporten is een van de vastgestelde landelijke prioriteiten inzake milieucriminaliteit. In dit kader worden in de verschillende politiezones transportcontroles uitgevoerd.

Naar analogie met de organisatie in Nederland moet de rol van de OVAM worden beschouwd als een regierol binnen het ketenbeheer van de grondverzetsregeling. De diensten van de OVAM zijn te Mechelen gecentraliseerd. De uitvoering van aannemingswerken en het gebruik van uitgegraven bodem situeren zich meestal binnen een beperkt gebied en een kort tijdsbestek. Hierdoor zijn de lokale toezichthouders het meest aangewezen om toezicht op het gebruik van de uitgegraven bodem te houden. Naar analogie met de organisatie in Nederland moet de rol van de OVAM als een regierol worden beschouwd. Volgens mij moet de ondersteunende rol van de OVAM hierbij ook worden benadrukt.

In 2009 hebben de erkende bodembeheerorganisaties 4645 technische verslagen conform verklaard. Het gaat hier om een volume van ongeveer 38,5 miljoen kubieke meter. Het aantal

opgemaakte technische verslagen gaat ten opzichte van de afgelopen jaren nog steeds in stijgende lijn. Op basis hiervan kunnen we stellen dat de regeling steeds meer ingeburgerd geraakt.

In de regeling voor het grondverzet worden de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren in de traceerbaarheidsprocedure van het grondverzet vastgelegd. Door in het besluit expliciet te vermelden wie wat wanneer moet doen, worden alle actoren op hun verantwoordelijkheden gewezen en wordt een correcte, zorgvuldige omgang met uitgegraven bodem aangemoedigd. De bodembeheerorganisaties, die in de hele procedure een belangrijke rol spelen, bieden de actoren verdere begeleiding aan en verzorgen de sensibilisering in verband met de grondverzetsregeling.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we het er wel over eens zijn dat de grondverzetsregeling heel belangrijk is om verdere bodemverontreiniging te voorkomen. Ik leid uit uw antwoord af dat er wel een aantal controles gebeurd zijn, maar dat u nu de verantwoordelijkheid voor de handhaving voor een stuk doorschuift naar de lokale toezichthouders, daar waar in het verleden werd gesteld dat het toezicht bij de OVAM lag.

We zitten nu nog op een overgangspunt, want nog niet elke gemeente beschikt over een lokale toezichthouder. Ik stel me ook de vraag in hoeverre dit voldoende kan gebeuren als u weet dat een aantal gemeenten met politiezones zullen moeten werken die ook nog andere taken hebben. Een aantal gemeenten zullen misschien wel afgevaardigden hebben van de intercommunales, en die zitten natuurlijk ook niet met hun neus op de zaken.

Ik heb dit probleem willen signaleren omdat dit zo werd gesteld op het Bodemcongres en omdat men er toch van uitging dat er wel wat lekken aanwezig zijn en dat die niet worden onderschept. Het is daarom dat ik u deze vraag wou stellen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Van den Eynde, ik meen niet dat het ooit anders werd gesteld, dat de OVAM alles zou doen. De regierol zit bij de OVAM, maar ik geloof echt wel in de lokale aanpak. Het klopt dat daar het schoentje misschien soms knelt doordat men te weinig controles doet of doordat men onvoldoende middelen ter beschikking heeft. Dat klopt misschien wel, en we proberen om daaraan vanuit de overheid een oplossing te bieden. Deze problematiek is ook al aan bod gekomen in de commissie. We zullen proberen om gemeenten ook te ondersteunen in die taak, maar ik geloof wel in de lokale aanpak met de algemene regierol van de OVAM en natuurlijk ook preventief met de bodembeheerorganisaties. Ik meen dat het systeem goed in elkaar zit, maar we moeten eens bekijken of alle schakels in de keten over voldoende kennis en materiaal beschikken om hun taken uit te voeren. Als er knelpunten zijn, dan moeten we die aanpakken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■